

SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2026. gada 27. februārī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Jautrīte Briede un Juris Juriss,

kolēģijas sēdē izskatījusi [..] pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 22/2026),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Jelgavas valstspilsētas pašvaldības 2022. gada 28. oktobra saistošo noteikumu Nr. 22-36 “Jelgavas valstspilsētas pašvaldības teritorijas kopšanas un būvju uzturēšanas saistošie noteikumi” (turpmāk – Saistošie noteikumi) 3. un 10. punktu un 9.1. un 9.2. apakšpunktu (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 96. un 105. pantam un spēkā neesošu no tā spēkā stāšanās dienas;

1.2. uzlikt pienākumu Jelgavas valstspilsētas pašvaldībai grozīt Saistošos noteikumus paredzot, ka neapbūvētu nekustamo īpašumu teritorijās, kuras ir publiski pieejamas pašvaldības iedzīvotājiem, no kurām netiek gūti ienākumi un attiecībā uz kurām nav nekustamā īpašuma nodokļa parāda, pašvaldība par saviem līdzekļiem nodrošina saistošo noteikumu izpildi attiecībā uz teritorijas kopšanu;

1.3. uzlikt pienākumu Jelgavas valstspilsētas pašvaldībai grozīt Saistošos noteikumus, paredzot atvieglojumus personām ar I grupas invaliditāti, ja tās nav atzītas par trūcīgām vai mazturīgām;

1.4. uzlikt pienākumu Jelgavas valstspilsētas pašvaldībai grozīt Saistošos noteikumus, samazinot pieguļošās teritorijas platumu fiziskajām personām no pieciem metriem uz vienu metru, bet juridiskajām personām no 10 metriem uz trīs metriem.

2. Apstrīdētās normas līdz 2024. gada 7. septembrim noteica:

1) personas, kas atbildīgas par nekustamajam īpašumam piegulošās publiskā lietošanā esošās teritorijas kopšanu;

2) nekustamā īpašuma īpašnieka vai tiesiskā valdītāja pienākumu nodrošināt zāles nopļaušanu neapbūvēta nekustamā īpašuma teritorijā;

3) atbrīvojumu no pienākuma kopt īpašumam piegulošo teritoriju.

3. Pieteikuma iesniedzēja iepriekš ir vērsusies Satversmes tiesā ar pieteikumu par Saistošo noteikumu 9.1. apakšpunkta un 10. punkta satversmību (pieteikums Nr. 100/2024). Satversmes tiesas 2. kolēģija ar 2024. gada 16. septembra lēmumu atteicās ierosināt lietu, jo minētais pieteikums neatbilda Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā noteiktajām prasībām.

Izskatāmajā pieteikumā norādīts, ka pieteikuma iesniedzēja izmantojusi visas iespējas aizstāvēt aizskartās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Līdz ar to izskatāmajā pieteikumā ietvertais faktisko apstākļu izklāsts ir mainījies pēc būtības un kolēģijai no jauna ir jāpārbauda pieteikuma atbilstība Satversmes tiesas likuma prasībām.

4. Saskaņā ar Satversmes 85. pantu Satversmes tiesa savas kompetences ietvaros izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei, kā arī citas ar likumu tās kompetencē nodotās lietas. Satversmes tiesas kompetence izsmeltoši noteikta Satversmes 85. pantā un Satversmes tiesas likuma 16. pantā (*sk. Satversmes tiesas 2009. gada 20. janvāra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2008-25-03 8.1. punktu*). Satversmes tiesai nav ar likumu piešķirta kompetence uzlikt pienākumu pašvaldībai grozīt saistošos noteikumus.

Līdz ar to šā lēmuma 1.2.–1.4. apakšpunktā norādītie prasījumi nav piekritīgi Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajai daļai konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviens persona, kura

uzskata, ka tai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt šā likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts prasa pieteikumā minēto uzskatu pamatot.

5.1. Pieteikuma iesniedzējai piemērots naudas sods 25 eiro saistībā ar viņai Saistošo noteikumu 9.1. apakšpunktā noteiktā pienākuma nepildīšanu. Turklāt Saistošo noteikumu 10. punkts neparedz viņai kā personai ar I invaliditātes grupu atvieglojumu no minētā pienākuma pildīšanas. Tādējādi pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka ir aizskartas viņai Satversmes 105. pantā ietvertās tiesības uz īpašumu.

Līdz ar to pieteikums par Saistošo noteikumu 9.1. apakšpunkta un 10. punkta atbilstību Satversmes 105. pantam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

5.2. Pieteikumā nav pamatots, ka Saistošo noteikumu 3. punkts vai 9.2. apakšpunkts būtu pieteikuma iesniedzējai piemērots vai citādi aizskāris viņai Satversmē ietvertās pamattiesības. Turklāt pieteikumā nav sniegts pamatojums tam, kādas konkrētas uz pieteikuma iesniedzēju attiecināmas pamattiesības ir ietvertas Satversmes 96. pantā un kādā veidā tieši apstrīdētās normas šīs pamattiesības aizskar.

Līdz ar to pieteikums par Saistošo noteikumu 3. punkta un 9.2. apakšpunkta satversmību, kā arī apstrīdēto normu atbilstību Satversmes 96. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

6. Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt aizskartās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav.

Administratīvās apgabaltiesas spriedums, ar kuru atstāts negrozīts Jelgavas pašvaldības policijas lēmums par administratīvās atbildības piemērošanu, nav pārsūdzams. Tādējādi pieteikuma iesniedzēja ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt aizskartās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas pirmo teikumu konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās.

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no **[datums]**, kad stājās spēkā Administratīvās apgabaltiesas spriedums. Pieteikums Satversmes tiesā iesniegts 2026. gada 12. februārī. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtnās daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

7. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu pieteikumā ir jānorāda juridiskais pamatojums. Par juridisko pamatojumu Satversmes tiesas likuma izpratnē atzīstama juridiskā argumentācija, kurā pamatota katras apstrīdētās normas neatbilstība katrai pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka Satversmes 105. pantā noteiktās pamattiesības iespējams ierobežot, ne vien sašaurinot personas īpašuma tiesību apjomu, bet arī uzliekot personai noteiktus ar īpašumu saistītus pienākumus. Lai izvērtētu Satversmes 105. pantā noteikto pamattiesību ierobežojuma konstitucionalitāti, jānoskaidro, vai tas ir noteikts ar likumu, vai tas ir noteikts leģitīma mērķa labad un vai tas atbilst samērīguma principam (*sk. Satversmes tiesas 2014. gada 6. novembra sprieduma lietā Nr. 2013-20-03 8.3. un 9. punktu*).

Noskaidrojot, vai ierobežojums ir samērīgs ar tā leģitīmo mērķi, Satversmes tiesa pārbauda: 1) vai izraudzītie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai jeb vai ar izraudzīto līdzekli var sasniegt leģitīmo mērķi; 2) vai šāda rīcība ir nepieciešama jeb vai leģitīmo mērķi nevar sasniegt ar indivīda tiesības mazāk ierobežojošiem līdzekļiem; 3) vai ierobežojums ir atbilstošs jeb vai labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks par indivīda tiesībām nodarīto kaitējumu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2021. gada 15. janvāra sprieduma lietā Nr. 2020-21-01 13. punktu*).

Pieteikumā pausts vispārīgs uzskats, ka apstrīdētajās normās privātpersonām noteiktie pienākumi un atvieglojumu nepiešķiršana personām ar invaliditāti neatbilst Satversmei. Pieteikumā arī izteikti argumenti par to, ka privātpersonām noteiktais pienākums kopt īpašumam piegulošo teritoriju ir nesamērīgs. Tomēr šāds vispārīgs uzskats nav atzīstams par juridisko pamatojumu Satversmes tiesas likuma izpratnē. Savukārt minētie argumenti attiecas uz Saistošo noteikumu 3. punkta satversmību. Pieteikumā nav ietverts pamatojums tam, ka Saistošo noteikumu 9.1. apakšpunktā noteiktajam pamattiesību ierobežojumam nav leģitīma mērķa vai, ka tas neatbilst samērīguma principam. Pieteikuma iesniedzēja nav pamatojusi arī to, ka Saistošo noteikumu 10. punkts neatbilst Satversmes 105. pantam.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 1. un 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 22/2026).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina